

TRABZON MİLLETVEKİLİ
M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN
2004 MALİ YILI BÜTÇE KANUN TASARISININ
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI ve
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
BÜTÇELERİ ÜZERİNDE
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA YAPTIĞI
KONUŞMANIN ÖZETİ

✓ **Son on yıl yıldır fındık politikasında devamlı zikzak çizilmektedir.**

Hükümetlerin son on yıl yıldır fındık politikasında devamlı bir zikzak çizdiğini görülmektedir. Bir hükümetin benimsediği politika, bir başka hükümet tarafından değiştirilebilmekte veya aynı hükümet döneminde dahi bir yıl uygulanan politikadan ertesi yıl vazgeçilebilmekte veya farklı politika uygulanabilmektedir.

✓ **Türkiye'nin belirlemiş olduğu fiyat otomatikman dünya fiyatını oluşturmaktadır.**

Türkiye, fındıkta 2003 yılındaki iklim şartlarından doğan rekor düşüküklüğünü dikkate almazsak, ortalama 650 000 tonluk yıllık üretimle dünya üretiminin yüzde 75'ini sağlamaktadır. Ve Türkiye, üretiminin yüzde 75'ini de ihraç etmektedir. Bu yönüyle, dünya piyasasına Türkiye'nin hâkim olduğu bir üründür. Bu nedenle, fındık politikası çok önemlidir. Diğer bütün tarım ürünlerinde Türkiye dünyada belirlenen fiyatları benimsemek durumundayken, fındıkta Türkiye'nin belirlemiş olduğu fiyat otomatikman dünya fiyatını oluşturmaktadır. Bu nedenle, fındık politikası dediğimiz zaman, fiyatın ne olacağı konusu hemen önümüze çıkmaktadır.

✓ **Başbakan "fındık işi benim işim değildir, fındık işi Fiskobirlik'in işidir" diyerek politika değişikliği yapmıştır.**

Seçim öncesi hatırlayacaksınız, 57 nci hükümet, kilogramda 1 615 000 liralık fiyat vermiş, o zamanki Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanımız da, o fiyatın, iktidar olmaları halinde 2 000 000 liraya çıkarılacağı sözünü vermiştir. 2003 yılına geldiğimizde, Adalet ve Kalkınma Partisinin fındık konusunda, bir önceki yıldaki, 2002 yılındaki beyanının aksine, fındıkta bir fiyat açıklamama politikasına girdiğini görüyoruz. Daha doğrusu, sektörle, üreticilerle yapılan toplantılarda, acaba, 1 dolar civarında veya 1 doların biraz üzerinde bir fiyat açıklayabilir miyiz çabaları içerisinde olunmuş, daha sonra da, bu çabalardan vazgeçilerek, Sayın Başbakan "fındık işi benim işim değildir, fındık işi Fiskobirlik'in işidir, hatta, Fiskobirlik bile piyasa yapıcılığı rolüne soyunmamalı" deyip, kendisini çekmiştir. Bu, çok önemli bir politika değişikliğidir ve popülizmin kendisidir. Bir yıl önce, iktidar olunması halinde fındığa 2 000 000 lira fiyat vereceğim diyen Sayın Başbakan, bir yıl sonra "fındık benim işim değil" diyerek, kendisini bu politikanın dışında bırakmıştır.

✓ **Hükümetin fındık politikasını değiştirmesi gerekmektedir.**

Bütün tarım ürünlerinde fiyatı piyasa belirleyebilir. Piyasa ekonomisine eğer inanıyorsak, gerçekten, fiyatı piyasa belirlemeli ki, bazı ürünlerde Türkiye gereksiz yere arz fazlasına sahip olmasın, gereksiz üretim yapmasın, bazı ürünler de arz açığına neden olmasın. Çiftçiyi doğrudan gelir desteğiyle destekleyelim, girdi desteğiyle destekleyelim, prim

uygulamalarıyla destekleyelim; ama, aynı şeyi fındıkta söylemek mümkün değildir. Fındığı eğer piyasa şartlarına bırakalım derseniz, fındık fiyatını piyasa belirlersin derseniz, bunun anlamı, fındık fiyatını, Türkiye’den fındık ithal eden yabancı alıcılar belirlersin demektir. O nedenle, bunu doğru bulmuyorum. Hükümetin fındık politikasını değiştirmesi gerekmektedir.

Yapılması gereken, uzun vadeli bir bakış açısıyla, fındıkta üç yıllık, dört yıllık bir fiyatı şimdiden açıklamaktır. Yani, önümüzdeki yıl üretim dönemi gelmeden, fındıkta, Türkiye, üç yıllık bir dönem için belirli fiyat aralığını esas alarak bu fiyatı dünyaya ilan etmeli ve sezon açılmadan başlayacak olan alivire alışlarda da tüccar hangi fiyattan satın alacağını bilebilmeli, Avrupalı ithalatçılar da fındık fiyatının ne olacağını bilerek ona göre kendi politikalarını belirlemelidir.

✓ **Verilecek fiyat yabancı fındık üreticilerini piyasaya sokmayacak bir fiyat olmalıdır.**

Fındıkta fiyat belirlenirken sadece üretici açısından değil, ihracatçı açısından da bakılmalıdır. Verilecek fiyat hem üreticiyi mağdur etmeyecek hem Türkiye’nin ihracat gelirini düşürmeyecek hem de yabancı fındık üreticilerini bu piyasaya sokmayacak bir fiyat olmalıdır.

✓ **Yeni organize sanayi bölgeleri yapımı düşünülmekte midir?**

Organize sanayi bölgeleri konusunda Bakanlığımızın klasik politikası yine devam edecek midir? Yeni organize sanayi bölgeleri yapımı düşünülmekte midir? Organize sanayi bölgeleri yapımı, inşası, bu alanların tahsisi konusunda bir politika değişikliği var mıdır?

✓ **Trabzon’un Vakfikebir ve Beşikdüzü İlçelerinde her türlü hazırlığı tamamlanmış olan organize sanayi bölgelerinin gerçekleştirilmesi durumu üzerinde Bakanlığın projeleri nedir?**

✓ **Bu sosyal güvenlik açığı, samimi midir değil midir?**

Sosyal güvenlik, kamu finansmanının en büyük açıklarından birisidir. 2003 yılı bütçesini görüştüğümüzde, bütçeden sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferin 14,9 katrilyon lira olarak planlandığını görmüştük ve bu rakamın yeterli olmayacağını ifade etmiştik. 2003 yıl sonu gerçekleşmesinin, 16,2 katrilyon lira olacağı anlaşılmaktadır. Eleştirdiğimiz 2002 yılında sosyal güvenlik açıklarının Gayri Safi Millî Hasılaya oranı 4,1’di, bu yıl sonu ise Hükümetin Ek Bütçe Kanununa göre, 4,5 olacak. 2004 yılı için öngörülen açık tutarı ise, 15,9 katrilyon lira. 2003 yılı açığı 16,2, 2004 yılı açığı 15,9 katrilyon lira. Nominal olarak bir azalış var. Bu azalış nereden kaynaklanıyor, bunu gerçekten irdelemek gerekmektedir. Bu sosyal güvenlik açığı, samimi midir değil midir, bunun üzerinde durmak gerekir.

✓ **Emeklilerimize yapılacak olan sosyal destek ödemelerinde hiçbir artış düşünülmüyor mu?**

Bağ-Kur ve SSK emeklilerine bu yıl sosyal destek ödemesi yapılmıştı ve bunun tutarının 2,9 katrilyon lira civarında olduğu anlaşılmaktadır. 2004 yılı için bu rakam 1 katrilyon lira olarak gözükmektedir. Sosyal güvenlik sistemindeki en büyük açığı oluşturan kalemlerin başında bu kalem gelmektedir. Açık öngörüsü 2,9’dan 1 katrilyona inmektedir. Buna göre, emeklilerimize yapılacak olan ödemelerde hiçbir artış düşünmüyor mu Hükümet? Veya bunun dışında bir tasarruf kalemi var ise, eğer “sosyal destek ödemesinde biz artış düşünüyoruz; ama, bunun dışına şu unsurlardan tasarruf ediyoruz” diyorsa Sayın Bakan, bu tasarruf kalemlerini açıklarlarsa, mutlu olurum.

✓ **İşsizlik Fonunun gelirleri, fon yönetimi tarafından nemalandırılmaktadır. Ancak, işsizlere yeterince ödeme yapılmamaktadır.**

Türkiye’de işsizlik, 2 yıldır büyüme olmasına rağmen, Türkiye’nin en önemli konusu, en önemli sosyal konusudur. Böyle bir sorun karşısında, bizim İşsizlik Fonumuz var. İşsizlik fonunun büyüklüğü çok önemli rakamlara ulaştı. Bu yıl sonu, varlığının 8,8 katrilyon lira olacağı anlaşılıyor ve fonunun 2003 yılı geliri, toplam 4 katrilyon lira. Bunun 2,6 katrilyon lirası faizden geliyor. Fonun gelirleri, fon yönetimi tarafından nemalandırılıyor ve bunun faiz geliri 2,6 katrilyon lira. Bugüne kadar ödenen tutar, Sayın Bakanın açıklamasına göre, 151 trilyon lira. Yıl sonuna kadar ödenmesi planlananla birlikte, 155 trilyona ulaşacak. 2004 için ne programlanıyor işsizlik fonunda; fonun varlığı 13,6 katrilyon liraya ulaşıyor, fonun geliri 5 katrilyon lira, bunun 3 katrilyonu faiz gelirinden gelecek yine; ama, işsizlere yapılacak ödemenin tutarı, sadece 488 trilyon lira, önümüzdeki yıl için. Bu kadar büyük varlığa, yani, ödemeye kıyasla bu kadar büyük varlığa ulaşmış olan fon büyüklüğünü, fon varlığını, Türkiye’nin en ağır işsizliğini yaşadığı bu dönemde kullanmayacağız, ne zaman kullanacağız?! Şüphesiz, yasadan geliyor bunu kullanamamak. Yasa, ödemeyi çok sıkı şartlara bağlamış. Yasa bu haliyle uygulandığı sürece, işsizlere ödeme yapma olanağı yok. Bu rakamların dışında bir ödeme yapma olanağı yok. En ağır işsizliği yaşadığımızı göre, işsizlerin yaralarını hafifletmemiz gereken dönem bu dönemdir. O halde, ilgili yasayı değiştirip, bu rakamı önümüzdeki yıl için 488 trilyon olarak planlanmış bu rakamı, daha anlamlı rakamlara çıkarmak gerekir.

✓ **Yoksullukla mücadelede daha sağlam, ciddi bir yapı kurmalıyız.**

Bütçenin sosyal yanını değerlendirirken, yoksullukla mücadele yanını da değerlendirmek gerekir. Türkiye’de, yoksulun oranı yüzde 15 yani, nüfusun 10 milyonu, yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Yoksulluk sınırını da günde 1 dolar olarak alırsak –Dünya Bankasının rakamıdır- açlık sınırı; mutlak yoksulluk sınırı, yani, günde 1 dolar ve altı, açlık sınırı, yoksulluk sınırı, her iki şekilde de tanımlanabilir. 10 milyon çok önemli bir rakamdır. Bu yoksullukla mücadele için, hükümetin elinde muhtelif araçlar mevcuttur. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, İşsizlik Fonu yine bunun bir aracıdır, işsiz kalmış olan insanlar için. Diğer başka kurumlar vardır. Bu kurumların elindeki fonları, bu bütçe imkânlarına rağmen bir miktar daha artırma esnekliği olabilir diye düşünüyorum. Çok kısıtlı imkânlarla rağmen, bir miktar burada esneklik kullanılabilir. Yoksa, gerçekten, diğer o münferit uygulamalarla, özel sektörün yaptığı çadır uygulamasıyla, iftar uygulamasıyla veya evlere erzak yardımı uygulamasıyla, yoksullukla mücadele etme imkanı yoktur. Onu daha kurumsal bir yapıya kavuşturup, bütün ilgili birimleri tek bir çatı altında toplayıp ve harcama kriterlerini de koyarak, yoksullukla mücadelede daha sağlam, ciddi bir yapı kurmalıyız diye düşünüyorum.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.